

Föreningen Islandssamlarna
c/o Per Hanner
Wittstocksgatan 2
115 24 STOCKHOLM

Rapport april 1989
(Nr 75)

Kära Vänner!

Denna rapport är litet speciell och kortare än vanligt. En orsak härtill är att den fått tillkomma litet hastigt för att kunna meddela Er om en viss tidsförskjutning för årets vårauktion, inkl. visningarna. En annan orsak är att den, för att spara kostnader, måste skickas ut tillsammans med den nya medlemsförteckningen utan att totalvikten av försändelsen blir över 100 gram. Jag skall emellertid genast meddela att vi planerar återkomma någon månad härefter med en ny fyllig rapport, späckad med intressant islands-filatelistiskt nytt.

Rapporten blir denna gång till stor del ägnad åt föreningsnytt, på vilket område en hel del finns att rapportera. Betr. förskjutningen av auktionen, se särskild notis på s. 3.

Bernhard Beskow blev vår hedersordförande

Vid årsmötet den 22 februari avgick Bernhard Beskow på egen önskan från ordförandeskapet efter att under 17 verksamhetsår med pondus och skicklighet ha skött klubban. Hans insatser för föreningen under dessa, och även tidigare, år har varit ovärderliga. Bl.a. kan erinras om att Bernhard också var organisatören för de två utställningar föreningen haft på Postmuseum, i anslutning till vårt 10-resp. 15-årsjubileum. Hans enorma filatelistiska kunnande har i rik mängd kommit föreningen till godo.

Bernhard hyllades vid avgången genom att årsmötet med acklamation utsåg honom till föreningens hedersordförande, en ovanlig heders-titel som bara kan ges till en verkligt förtjänt och mycket länge sittande ordförande. Dessutom avtackades han och hans fru Berit den 7 mars vid en subskriberad middag.

Varmt tack, Bernhard, för allt vad Du gjort för föreningen. Vi är glada över att veta att Du inte avser att övergiva oss i fortsättningen heller.

Malte Kierkegaard avliden

I mars avled en av våra tidigare ordförande, Malte Kierkegaard, i en ålder av 88 år. Han var vår ordförande i två år, 1970 och 1971, under vilken tid han nedlade ett hängivet arbete på föreningens angelägenheter. Vi hade sedan glädjen att se honom under många år som mycket regelbunden besökare vid sammanträdena i Stockholm till dess att ålder och krämpor under de senaste fem åren lade hinder i vägen. Vi bevarar i tacksamt minne både hans insats för föreningen, hans vänliga person och hans alltid intresserade deltagande i våra diskussioner.

Nya medlemsförteckningen

Först skall jag avslöja vad det var som i förra rapportens inledning nämndes som särskild orsak till en liten fördröjning av medlemsförteckningens färdigställande. Orsaken var helt enkelt, att vi ville få inleda förteckningen med vår nya hedersordförande.

Sedan en liten upplysning och en maning. Medlemsförteckningen kommer endast att utlämnas till medlemmarna (de nuvarande och de som kommer in senare, så långt upplagan räcker). Vi uppmanar Dig att bidra till att förteckningen inte sprids utanför denna krets. Det har förekommit att medlemsförteckningar i filatelistföreningar missbrukats, som adresslista för inbrottstjuvar!

Tack alla ni, sammanlagt 156 eller 54 % av de 287 medlemmarna (per 1 mars 1989), som skickat in aktuella uppgifter på den blankett som gick ut med rapport 73. Liksom vid tidigare tillfällen har "svenska landsorten" skött sig bäst med 71 % deltagande, medan Göteborgs-klubben med 43 % hade lägsta svarsfrekvens. Nu var det ju inget tvång att skicka in uppgifter, om tidigare lämnade data fortfarande stämde. Men Du som inte sände in någon uppgift får finna Dig i att vi tagit de gamla uppgifterna och att därför upplysningarna om Ditt samlingsområde och eventuella specialisering kan vara föråldrade och att det angivna telefonnumret till arbetet går till något ställe, där Du kanske slutade för många år sedan.

Vi hoppas nu att Du verkligen får nytta av uppgifterna om samlingsområden och specialisering, när Du vill ta kontakt med andra som delar Dina intressen.

Jämfört med förra medlemsförteckningen kan noteras två tendenser: dels ett något minskat antal Färö-samlare (den första entusiasmen för det "nya frimärkslandet" har kanske gått över), dels ett klart ökat intresse för stämplarna från Island men också sådana från Grönland och Färöarna.

Årsavgiften

Vi saknar alltså medlemsavgiften från en del medlemmar. Har Du inte ännu betalt Din årsavgift för 1989, ber vi Dig göra det snarast. Alla anvisningar finns i förra rapporten. (Jag noterar t.ex. att av de 6 medlemmar utanför Göteborgs-klubben, som i rapport 74, s. 3 angavs ha betalt en del men inte hela årsavgiften, har ännu bara 2 inkommit med resten av avgiften.)

- - - - -

Hej, Du får snart höra av oss igen med en - som jag hoppas - riktigt intressant rapport med många nya forskningsrön.

Sekreteraren

Bernhard Beskow har bett oss införa följande hälsning:

"Undertecknad vill till föreningen framföra ett varmt tack. Dels för den stora äran att ha blivit utsedd till hedersordförande, en gest som både värmdes och gladdes. Dels för den mycket fina och intressanta bok om Gamla Stan, som jag fick i avskedsgåva. Den kommer att passa utmärkt i min samling Stockholmiana.

Vidare vill jag även tacka alla dem som ställde upp på och organiserade den fina middagen som min hustru Berit och jag själv blev bjudna på samt för de presenter jag ytterligare mottog från ett antal Stockholms-medlemmar. Ingen nämnd och ingen glömd.

Hjärtligt och uppriktigt tack till Er alla i föreningen.

Jag önskar föreningen all fortsatt lycka och framgång under Einars ordförandeskap och sekreterare/kassör Pelles idoga jobb med allt han sköter åt oss.

Hälsningar och handslag till Er alla

Bernhard Beskow"

Vårauktionen
försenad

Har Du kanske undrat varför Du ännu inte mottagit den auktionslista, som enligt rapport 74 skulle utsändas de första dagarna i april? Kanske har Du oroat Dig för att just Din lista kommit bort i posten? Var lugn! Vad som hänt är att vår auktionsförrättare Hans Råland mottagit så oväntat stora inlämningar att han - fast han måst säga nej till sådant som kom för sent - inte hunnit att få listan klar till avsedd tidpunkt.

Nu skickas auktionslistan ut ungefär samtidigt med denna rapport. Visningarna blir i Stockholm den 18 maj (i stället för den 20 april) och i Göteborg den 9 maj (i st.f. den 11 april) på resp. sammanträden, medan själva auktionen blir i Stockholm den 25 maj kl. 19.30.

1) 10 eller
15

Lycka till med buden på auktionen. När Du sätter dem, kom ihåg att det inte görs något pålägg på köparnas räkningar.

Hans Råland meddelar, att material också kommer att finnas till en höstauktion. Till denna återkommer vi i en senare rapport.

Kommande
sammanträden

Stockholm. Adress Sturegatan 19, 5 tr. (Beskow). Tid (under våren) kl. 19.30. Den som inte tidigare fått portkoden bör i förväg ringa Hanner (08/667 45 75 bostaden) för att få koden.

Torsdag den 18 maj: Visning av auktionsobjekten

Torsdag den 25 maj: Vårauktionen

Enligt beslut på årsmötet ändras tiden för sammanträdena i Stockholm från i höst till kl. 19.00. De första sammanträdena blir då onsdag den 13 september och tisdag den 17 oktober.

Göteborg. Lokal Norska Sjömanskyrkan, Skånegatan 16. Tid kl. 19.30 andra tisdagen i varje månad. Program i annons i Göteborgs-Posten söndagen före mötesdagen. Sista sammanträde i vår blir den 9 maj med visning av objekten i föreningens vårauktion. Därefter sommaruppehåll till första sammanträdet i höst, den 12 september.

Föreningens
styrelse 1989

Vid föreningens årsmöte avgick, som redan nämnts, Bernhard Beskow från ordförandeplatsen. Följande funktionärer valdes (oförändrat utom i fråga om ordförande och vice ordförande):

Ordförande	Einar Kristjánsson
Vice ordförande	Hans Råland
Sekreterare och kassör	Per Hanner
Övriga styrelseledamöter	Margareta Bjellefors
	Christer Engström
	Christer Hermansson
	Lars Ingemann
	Ingvar Andersson (för Gbg-klubben)
Styrelsesuppleant	Per Olov Abrahamsson
Revisor	Tony Bjellefors
Revisorssuppleant	Svante Gustafsson
Valkommitté	Stig Österberg (sammanställande)
	Sture Hegland

Vår nya ordförande, tidigare vice ordf., Einar Kristjánsson är bördig från Island, 37 år och läkare bosatt i Huddinge utanför Stockholm. Hans maka skall vi inte försumma att nämna. Hon heter Elin Óskarsdóttir och arbetar vid Islands ambassad i Stockholm, och genom henne får vi sedan många år åtskilligt material av stort intresse för föreningen. Paret har en präktig pojke i börja-skolan-åldern och vad skulle han heta om inte Kristján Einarsson.

Årsmötet fastställde oförändrad årsavgift för 1990.

Styrelsen
i Göteborg

Islandsklubben i Göteborg höll årsmöte den 14 februari. Vid detta avgick på egen begäran klubbens mångårige kassör, tidvis också sekreterare, Tom Rinman. Följande valdes till styrelse resp.

revisor:

Ordförande	Ingvar Andersson
Vice ordförande	Johnny Pernerfors
Kassör	Björn Hagberg
Sekreterare och bibliotekarie	Kaj Librand
Revisor	Ingvar Ottosson

Medlems-
statistiken

Liksom under vart och ett av de tre närmast föregående åren minskade medlemsantalet något under 1988. Så här blev utfallet:

	<u>Föreningen exkl. Gbg- klubben</u>	<u>Islands- klubben i Göteborg</u>	<u>Totalt</u>
Medlemmar den 1 januari 1988	190	107	297
Nya medlemmar	9	2	11
Avgångna och avlidna	<u>- 16</u>	<u>- 6</u>	<u>- 22</u>
Medlemmar den 1 januari 1989	183	103	286

Av de 286 medlemmarna vid 1989 års ingång var 66 bosatta utanför Sverige, fördelade på

Norden (Danmark 20, Färöarna 1, Island 23, Norge 10)	54
Europa i övrigt (Frankrike 2, Nederländerna 2, Schweiz 1, Västtyskland 3)	8
Amerika (Canada 1, USA 2)	3
Australien	1

Som framgår av denna statistik har vi ett alldeles för litet tillflöde av nya medlemmar, särskilt i Sverige och alldeles särskilt av yngre personer. Sekreteraren måste alltså även i år framföra styrelsens förhoppning att alla medlemmar efter förmåga och kontakt-möjligheter hjälper till aktivt med att värva nya medlemmar. Utnyttja varje tillfälle att tillföra vår förening en ny medlem! Meddela sekreteraren som omedelbart sänder Dig eller den värvade en anmälningsblankett för inträde i föreningen.

Föreningens
bokslut för
1988

Även föreningens ekonomi skall redovisas. Bokslutet för 1988 visade i avrundade belopp följande.

<u>Intäkter</u>		
Årsavgifter		13.200
Bankränta		<u>1.300</u>
		14.500
<u>Kostnader</u>		
Rapporter, inkl. porto för dem	7.200	
Underskott på vårauktionen	500	
Övriga omkostnader (sammanträdeskostnader i Stockholm, porton och diverse)	3.300	
Reserverat för nya medlemsförteckningen	<u>3.000</u>	<u>14.000</u>
Årets överskott		<u>500</u>

Som synes har bokslutet medgett att större delen av kostnaden för medlemsförteckningen, tidigare planerad att utges 1988 men färdig först 1989, lagts in på 1988.

Föreningen redovisade vid utgången av 1988 ett kapital på 16.400 kr. Dessutom förvaltar föreningen omkring 27.600 kr avsedda för stämpelhandboken.

Nya isländska
frimärken

Efter dessa många föreningsmeddelanden kan vi ägna de sista sidorna denna gång åt litet filatelistiska nyheter. Först gäller det de 4 nya vackra frimärken som hittills utgivits i år.

Facit nr	Utg.- dag	Valör, krónur	Motiv etc.
734	2/2	19	Smalnäbbad simsnäppa (<i>Phalaropus lobatus</i>)
735	"	100	Snösparv (<i>Plectrophenix nivalis</i>)
736	20/4	21	Nordenfrimärken. Kvinnodräkter
737	"	26	

De båda första två märkena är nya tillskott till den vackra fågelserien, som designas av þröstur Magnússon, en verklig mästare på detta område.

I Island finns både den smalnäbbade och den brednäbbade simsnäppan. De tillhör zoologiskt sett familjen småvadare men lever mer som simfåglar än som vadare. Fågeln på märket kallas på isländska ódinshani (odenshane), vilket f.ö. också motsvarar dess namn på danska och tyska. Den häckar i nordliga områden, bl.a. i norra Skandinavien. Till Island kommer den i mitten av maj och tre månader därefter startar den tillbaka söderut på en lång resa till Indiska oceanen, där den lever till havs utanför kusterna. Ofta ser man en simmande simsnäppa snurra runt med väldig hastighet, vilket den gör för att med benen virvla upp smådjur till ytan, där de snappas upp. Hos simsnäpporna är det honorna som friar till hannarna, medan det omvända är det normala i fågelvärlden.

För 100 krónur får vi på ett märke två snösparvar, varav den ena är hannen, elegant vit med svarta vingar i sin sommardräkt. Snösparven är den nordligast häckande av alla sparvar - den är på sommaren t.o.m. på norra Grönland. De flesta isländska snösparvar övervintrar på ön, som då också får besök av grönländska exemplar av släktet. På vintern håller sig snösparvarna gärna nära människans bostäder, och när det är kallt får de ofta hjälp med mathållningen av snälla islänningar som ger dem fågelfrö.

Isländska kvinnor ikläder sig gärna en folkdräkt ("nationaldräkt") vid högtidliga tillfällen. Dessa dräkter finns av flera slag, alla med lång tradition. När detta skrevs, sökte vi inhämta ett expertutlåtande om de olika dräkterna och deras användning av Elin Óskarsdóttir, var ordförande Einars fru, men hon var just då i Island. Einars kunskap om kvinnodräkter visade sig vara mera begränsad. Hon höll dock för säkert, att den finaste högtidsdräkten var skautbúningur, den dräkt som finns på det magnifika 100 kr-märket från 1965 (Facit 435). De två dräkter som visas på de nya märkena - peysuföt på 21 kr-märket och upphlutur på den högre valören - är enligt Einar att anse som något enklare. (Vi får se om han får bakläxa av Elin vid hennes återkomst.) Vackra och mycket klädsamma är de i varje fall, vilket både kvinna och man kan se själv. Vi avstår här från varje försök att översätta de isländska namnen på dräkterna.

Nyheter från
Island genom
þór þorsteins

Från þór þorsteins har inkommit ett nytt meddelande (jfr rapport 73) om diverse nyheter från det isländska postväsendet m.m.

a) Nya poststämplar

Tálknafjörður har fått ny ortsstämpel av typ B8b. Reykjahlíð har tagit i bruk en maskinstämpel.

b) Nedlagda brevsamlingsställen

Nedläggningen av postanstalter i norra Island fortsätter. Den 31 december 1988 stängdes 3 bréfhirdingar i denna del av landet: Bordeyri, Reykjaskóli och Stadur, varav båda de sistnämnda låg i samma kommun Stadarhreppur i V.-Húnavatnssýsla. Att avfolkningen däruppe pågått länge kanske man kan se av det faktum att både Bordeyri och Stadur en gång i tiden varit postexpeditioner men blev nedgraderade till bréfhirdingar på 1950-talet.

c) Ändrad posttaxa

Þór sade i sitt brev, daterat 4 mars, att "nya portohöjningar väntas inom kort". Att dessa nu kommit visas väl av valörerna på de nya Norden-märkena, där 21 kr tydligen är nya inrikesportot (tidigare 19 kr) och 26 kr (förut 24 kr) utrikesportot, båda i lägsta viktsklass.

d) Ytterligare framgår av Þórs brev

att Höfn í Hornafirdi frá 1 januari är stad (kaupstadur),

att frimärksutställning hållits i R-vík 7 - 9 april av Klúbbur Skandinavíusafnara,

att isländska filatelistförbundet, LÍF, förbereder att framställa bildserier (diabilder) av olika frimärksområden för att tillhandahålla klubbarna (kanske vi någon gång senare kan få låna sådana till Stockholm och Göteborg?),

samt att man i höst kan vänta publiceringen av en bok om alla isländska posttaxor genom tiderna. Den är utarbetad av Ólafur Elíasson, och den är mycket efterlängtd.

En rättelse
i fråga om
posttaxor

I anslutning till det sist nämnda vill sekreteraren påpeka ett fel han nyligen upptäckt i den av honom utarbetade tabellen över portosatser 1873-1920 i katalogen Facit (s. I-57 i senaste upplaga). Rekavgiften till "övriga utlandet" under åren 1902-1908 skall vara 15 aur (icke 16 aur). Utlandsposten hade alltså dessa år faktiskt en lägre sådan avgift än posten inom Island och till Danmark, för vilken den var 16 aur. Detta tycks ha berott på en överenskommelse inom UPU om de internationella taxorna.

Nummerstämpel
250 i Hólmavík

Till uppföljning av artikeln i rapport 74 om att nummerstämpel 250 tycks ha använts i Hólmavík åtminstone 1930 skall vi nämna att Ebbe Eldrup sänt in bild av ett annat fylgibrjef (paketadresskort) till Hólmavík. Detta är från 1929 och visar Hólmavíks gamla brostämpel, typ B2c1, påslagen med datum 3.VI.29 på precis samma plats, där 250-stämpeln sitter enl. bilden på s. 10 i förra rapporten. Att 250 använts i det fallet som Hólmavíks ankomststämpel tycks därmed vara säkerställt.

Undersökningen
av 40 aur blå
Christian X

Ännu en rapport om undersökning av datum på stämplade märken av Christian X 40 aur blå (Facit 140) har inkommit. Wilbur Jónsson i Montreal skriver att han undersökt 55 exemplar, varav dock mindre än ett dussin hade läsbart datum. En av stämplarna "tycks vara daterad 1922" säger Wilbur, alla de andra var från 1924, 1925 och 1926.

Vi har alltså fortfarande ingen observation av en avstämpling under den tid, 18/4 - 24/11 1921, som var av speciellt intresse att undersöka (se tidigare rapporter).